

kalendarium PL

Kalendarium odnotowuje najważniejsze przepisy wpływające na sferę kultury po 1989 roku oraz oddolne inicjatywy na przecięciu kultury i prawa.

1989

styczeń: Sąd Najwyższy PRL łagodzi przepisy dotyczące przywozu do Polski publikacji „o treści szkodliwej dla dobra interesów PRL”.

lipiec: Odbywa się pierwsza sesja nowego parlamentu.

1990

czerwiec: Wchodzi w życie ustawa likwidująca cenzurę prewencyjną.

wrzesień: Ministerstwo Kultury i Sztuki publikuje dokument programowy *Kultura w okresie przejściowym*, nakreślający kształt polityki kulturalnej państwa i wskazujący jako główne zadanie „ochronę praw obywateli do swobodnej twórczości, swobodnego wyboru form uczestnictwa i swobodnego wyboru jej wartości”.

grudzień: Następuje likwidacja Funduszu Rozwoju Kultury, co oznacza przejście na finansowanie sfery kultury i sztuki bezpośrednio ze środków budżetowych zarządzanych przez Ministerstwo Finansów.

1991

październik: Uchwalenie [Ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej](#).

1992

grudzień: Politycy partii Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe zapowiadają projekt ustawy karzącej za rozpowszechnianie utworów (filmów, książek, piosenek, programów publicystycznych) demoralizujących odbiorców i obrażających uczucia religijne.

1994

listopad: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji rozporządzeniem zakazuje pokazywania między godz. 6:00 a 21:00 tego, co „zagroza rozwojowi dzieci”: scen brutalnych, przemocy i gwałtu, treści obscenicznych i lubieżnych oraz wulgarnych słów i gestów.

listopad: Powstaje konsorcjum pism literackich (skład: „Kresy” – inicjator, „Czas Kultury”, „Dialog”, „Krytyka”, „Literatura na Świecie”, „Pracownia”, „Znak”); jednym z jego celów jest wymiana informacji na temat przepisów prawnych.

1997

kwiecień: Uchwalenie [Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej](#).

1999

październik: Utworzony zostaje urząd administracji rządowej odpowiedzialny za kulturę – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (nazwa ulegała zmianie na przestrzeni lat).

2001

grudzień: Powstaje Fundacja Nowoczesna Polska (od grudnia 2022: [Fundacja Wolne Lektury](#)); jednym z podstawowych celów organizacji jest działanie na rzecz wolnego dostępu i edukacja w zakresie prawa autorskiego.

2006

Październik: Sejm uchwała nowy artykuł kodeksu karnego (132a kk) orzekający: „Kto publicznie pomawia Naród Polski o udział, organizowanie lub odpowiedzialność za zbrodnie komunistyczne lub nazistowskie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”. Pretekstem dla uchwalenia zapisu były publikacje Jana Tomasza Grossa.

2008

Styczeń: Powstaje [Indeks 73](#) – ogólnopolska inicjatywa na rzecz obrony gwarantowanych w art. 73 Konstytucji RP wolności twórczości artystycznej i badań naukowych; jedną z podstawowych aktywności jest prowadzenie kroniki wypadków cenzorskich.

Wrzesień: Trybunał Konstytucyjny orzeka niezgodność artykułu 132a kk z Konstytucją RP.

2010

Listopad: Trybunał Konstytucyjny uznaje, że sądowy zakaz publikacji (w ramach zabezpieczenia powództwa) nie narusza konstytucji, ale nie może być zastosowany bez określenia ram czasowych, w jakich ma obowiązywać.

2012

Kwiecień: Sygnatariusze listu „Teatr nie jest produktem/widz nie jest klientem” [ogłaszają postulat](#) niezwłocznego rozpoczęcia prac nad ustawą o teatrze przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

2014

Lipiec: Prezydent RP Bronisław Komorowski podpisuje Ustawę o ochronie znaku Polski Walczącej.

2015

Październik: Trybunał Konstytucyjny orzeka, że art. 196 kk nie narusza konstytucji.

2018

Styczeń: Ministerstwo Sprawiedliwości zgłasza nowelizację ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej wprowadzającą artykuł 55a, który penalizuje przypisywanie narodowi lub państwu odpowiedzialności za zbrodnie nazistowskie. Pretekstem dla uchwalenia zapisu były publikacje Jana Tomasza Grossa.

Czerwiec: Sejm przyjmuje zmiany w ustawie o IPN, które uchylają art. 55a.

2020

Marzec: Z powodu zagrożenia epidemicznego (COVID-19) od 12 marca zamknięte zostają instytucje kultury (teatry, muzea, kina etc.) oraz placówki edukacyjne wszystkich stopni. Zawieszają się organizację wydarzeń kulturalnych z udziałem publiczności.

Czerwiec: Rozporządzenie Rady Ministrów z 19.06.2020 ustala, że w salach koncertowych, kinach i amfiteatrach może być zajętych 50% miejsc.

Październik: Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 9.10.2020 ponownie zamyka się instytucje kultury. Część obostrzeń zostaje zniesiona na okres od 12.02 do 20.03.2021, po czym ponownie przywrócona do połowy maja 2021 roku.

2023

Sierpień: Fundacja Wolność od Religii uruchamia specjalną infolinię z poradnictwem prawnym dla osób oskarżonych o obrazę uczuć religijnych lub złośliwe przeszkadzanie w wykonywaniu aktu religijnego, represjonowanych prawnie z powodu korzystania z wolności wyznania, słowa lub ekspresji artystycznej.

2023

Fundacja Kultura w Pracy rozpoczyna kampanię na rzecz transparentności stawek w kulturze.